

พระราชบัญญัติ

การชลประทานราษฎร (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๒๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการชลประทานราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิ และมาตรา ๑๐ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๘๒

“มาตรา ๑๐ ทวิ ในการจัดทำทำการชลประทานส่วนบุคคลตามหมวดนี้ ไม่ว่าจะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๗ หรือไม่ก็ตาม ถ้าความจำเป็นต้องใช้ที่ดินของบุคคลอื่นหรือที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้จัดทำทำการชลประทานส่วนบุคคลดังกล่าวอาจทำทางผ่านที่ดินนั้นได้ เมื่อขอและได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว แต่ต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินดังกล่าว

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ขออนุญาตยื่นคำขอต่อนายอำเภอเจ้าของท้องที่และจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๘ (๑) ด้วย และให้นายอำเภอแจ้งให้เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่จะทำทางผ่านทราบโดยจดหมายลงทะเบียนไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินพร้อมทั้งปิดประกาศ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด ทว่าการเขต ทว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันในท้องที่ และที่ดินที่จะทำทางผ่านล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ผู้ใดเห็นว่าตนจะได้รับความเสียหายจากการทำทางผ่านที่ดิน ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อนายอำเภอภายในระยะเวลาดังกล่าวแล้ว เฉพาะในกรณีฉุกเฉินให้พิจารณาอนุญาตไปก่อนได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตตามคำขอ ให้ปิดประกาศและแจ้งการอนุญาตพร้อมทั้งรายละเอียดให้เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินทราบโดยวิธีการดังระบุไว้ในวรรคสองล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ให้นำมาตรา ๑๑๖ มาใช้บังคับแก่การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักชลประทาน และจะต้องให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินน้อยที่สุด

จำนวนเงินค่าทดแทนนั้นไม่อาจตกลงกันได้ ผู้ขออนุญาตอาจร้องขอต่อคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน กรรมการ ประธานสภาจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้แทนกรมชลประทาน และนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องถิ่นเป็นกรรมการ เป็นผู้กำหนด โดยให้คำนึงถึงสภาพของที่ดินตลอดจนประโยชน์ที่ผู้ขออนุญาตจะได้รับ และความเสียหายที่จะเกิดแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินอีกด้วย

เมื่อคณะกรรมการได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนตามวรรคห้าแล้ว เจ้าของที่ดินไม่ยอมรับเงินค่าทดแทน และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศตามวรรคสามโดยอนุโลม และได้วางเงินค่าทดแทนดังกล่าวต่อศาลแล้ว ผู้ขออนุญาตมีสิทธิเข้าดำเนินการได้

การที่เจ้าของที่ดินไม่ยินยอมตกลงในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินตามที่คณะกรรมการกำหนดในวรรคห้า รับหรือไม่รับเงินค่าทดแทนที่ได้วางไว้ต่อศาล ไม่ตัดสิทธิเจ้าของที่ดินจะฟ้องเรียกเงินส่วนที่ดินเห็นว่าควรจะได้รับภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้วางเงินต่อศาล ในกรณีศาลพิพากษาให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้เจ้าของที่ดินได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีในเงินส่วนที่เพิ่มขึ้นนับจากวันที่วางเงินค่าทดแทนต่อศาล

การที่เจ้าของที่ดินฟ้องคดียังศาลตามวรรคเจ็ด ไม่เป็นเหตุให้การ
ครอบครองการใช้ที่ดินของผู้ขออนุญาตสะดุดหยุดลง

มาตรา ๑๐ ตรี ทางนี้ตามมาตรา ๑๐ ทวิ ต้องใช้เพื่อประโยชน์
ของที่ดินที่ได้รับน้ำจากทางน่าน ถ้าต่อมาที่ดินที่ได้รับน้ำนั้นหมดความ
จำเป็นที่จะใช้น้ำจากทางน่านเพื่อประกอบการเพาะปลูกอีกต่อไป เมื่อ
เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ผ่านทางน้ำผ่านร้องขอและได้รับอนุญาตจาก
พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ให้สิทธิของเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้รับ
น้ำจากทางน่านนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง

ในระหว่างที่ทางน้ำจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของที่ดินที่ได้รับน้ำ
เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้รับน้ำมีสิทธิทำการทุกอย่างอันจำเป็น
เพื่อรักษาและใช้ทางน้ำนั้น โดยให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้
ครอบครองที่ดินที่ผ่านทางน้ำน้อยที่สุดตามพฤติการณ์”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘ ทวิ และมาตรา
๓๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๘๒

“มาตรา ๓๘ ทวิ เมื่อมีการชำระเงินค่าทดแทนหรือเมื่อมีการ
วางเงินค่าทดแทนต่อศาลแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินผู้ใดขัดขวาง
หรือไม่อำนวยความสะดวกในการทำทางน้ำ ตามมาตรา ๑๐ ทวิ หรือการ
รักษาและใช้ทางน้ำนั้นตามมาตรา ๑๐ ตรี มีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๘ ตรี ผู้ใดขัดขวางทางน้ำตามมาตรา ๑๐ ทวิ หรือกระทำให้
โดยประการอันใดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินผู้ได้รับน้ำจากทางน่าน

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๑๑๓ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓

ได้รับประโยชน์ลดลงหรือไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ดินสุตานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากที่ดิน
สำหรับใช้เพื่อเกษตรกรรมเป็นจำนวนมากอยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำ ไม่สามารถ
ชักน้ำจากทางน้ำหรือแหล่งน้ำมาใช้เพื่อการประกอบเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง
สมควรให้สิทธิแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำ
เหล่านั้น ทำทางน้ำผ่านที่ดินของตนได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้